

Κεφάλαιο 4

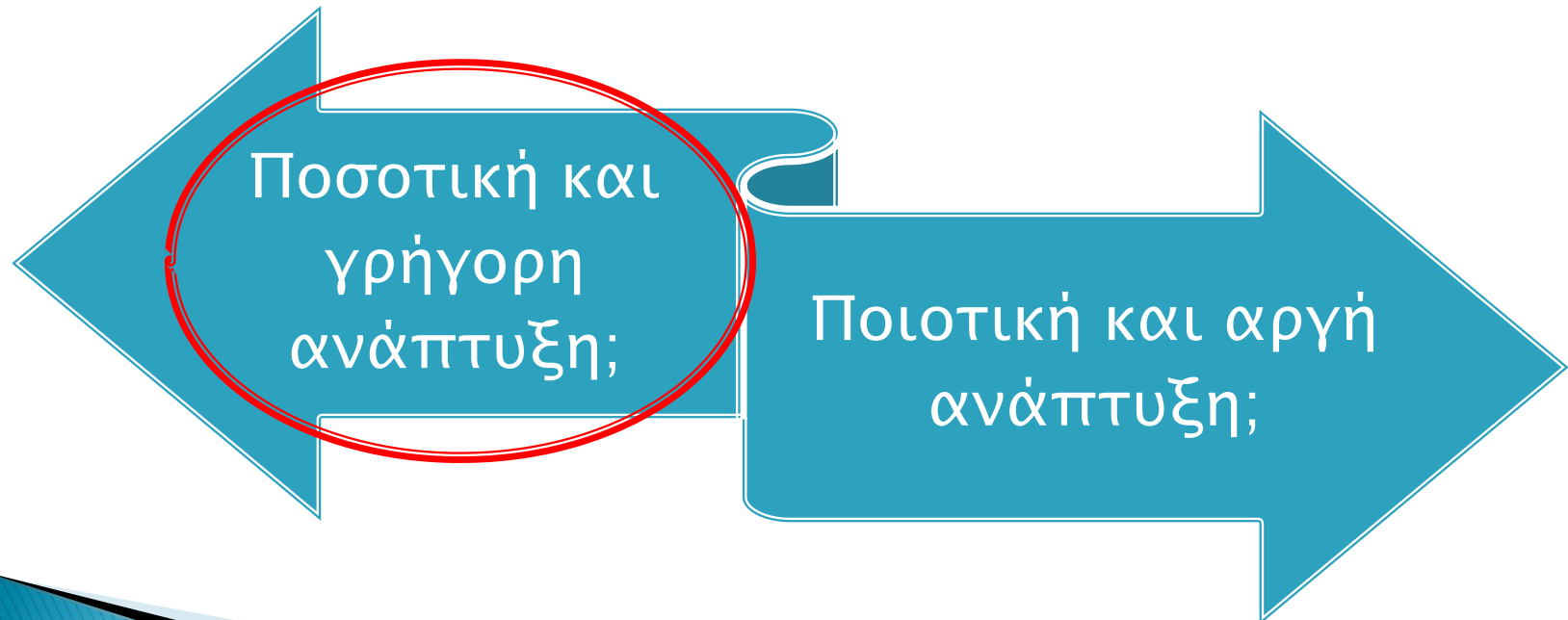
4.5 Βασικά χαρακτηριστικά της Ελληνικής οικονομίας

Μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο η ανάγκη της ανασυγκρότησης της χώρας ήταν επιτακτική.

Μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο η ανάγκη της ανασυγκρότησης της χώρας ήταν επιτακτική.

Δίλημμα που ετέθη:

Βασικά χαρακτηριστικά οικονομίας

- ▶ Επιλέχτηκε το μοντέλο της γρήγορης, οικονομικής ανάπτυξης, αλλά....

Οι ιδιωτικές επενδύσεις δεν αρκούσαν για την ανασυγκρότηση της χώρας.

Το κράτος αρχίζει να παρεμβαίνει

Το κράτος ασκούσε έναν έντονο κρατικό παρεμβατισμό

Κρατικός παρεμβατισμός

- ▶ Ο παρεμβατισμός του κράτους αυξήθηκε περισσότερο μετά τη μεταπολίτευση (1974).
- ▶ Το κράτος αναμιγνύεται άμεσα ή έμμεσα σε κάθε τομέα της οικονομικής δραστηριότητας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΧΗΜΑΤΩΝ Α.Β.Ε.
HELLENIC VEHICLE INDUSTRY S.A.

Τα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας

- ▶ α) Δημόσιο έλλειμμα και δημόσιο χρέος
- ▶ β) Απασχόληση και ανεργία
- ▶ γ) Ελλειμματικό ισοζύγιο
- ▶ δ) Ο κρατικός παρεμβατισμός και η προστασία
- ▶ ε) Εξάρτηση

- ▶ κ.α.
- ▶ υψηλή φορολογία
- ▶ άνιση διανομή εισοδήματος
- ▶ περιφερειακή ανισότητα
- ▶ παραοικονομία

α) Δημόσιο έλλειμμα και δημόσιο χρέος (1)

- ▶ Έτος 1: Αν κρατικά έσοδα < κρατικά έξοδα → δημόσιο έλλειμμα 1
- ▶ Έτος 2: Αν κρατικά έσοδα < κρατικά έξοδα → δημόσιο έλλειμμα 2
- ▶ Έτος 3: Αν κρατικά έσοδα < κρατικά έξοδα → δημόσιο έλλειμμα 3
- ▶
- ▶ δημόσιο έλλειμμα 1 → Δάνειο 1
- ▶ δημόσιο έλλειμμα 2 → Δάνειο 2
- ▶ δημόσιο έλλειμμα 3 → Δάνειο 3
- ▶
- ▶ +

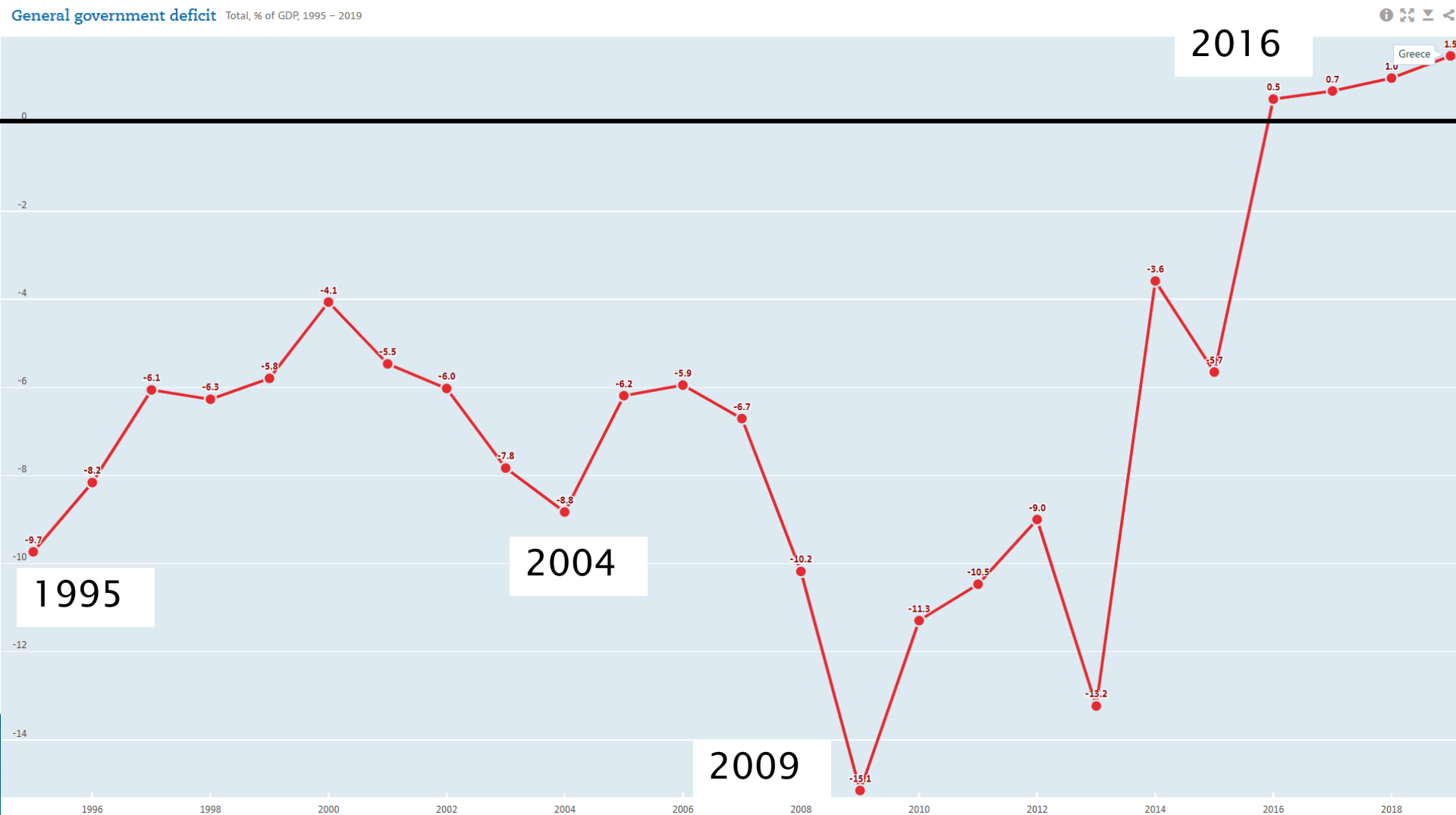
- ▶ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Το κράτος **δανείζεται** για κάλυψη του ελλείμματος

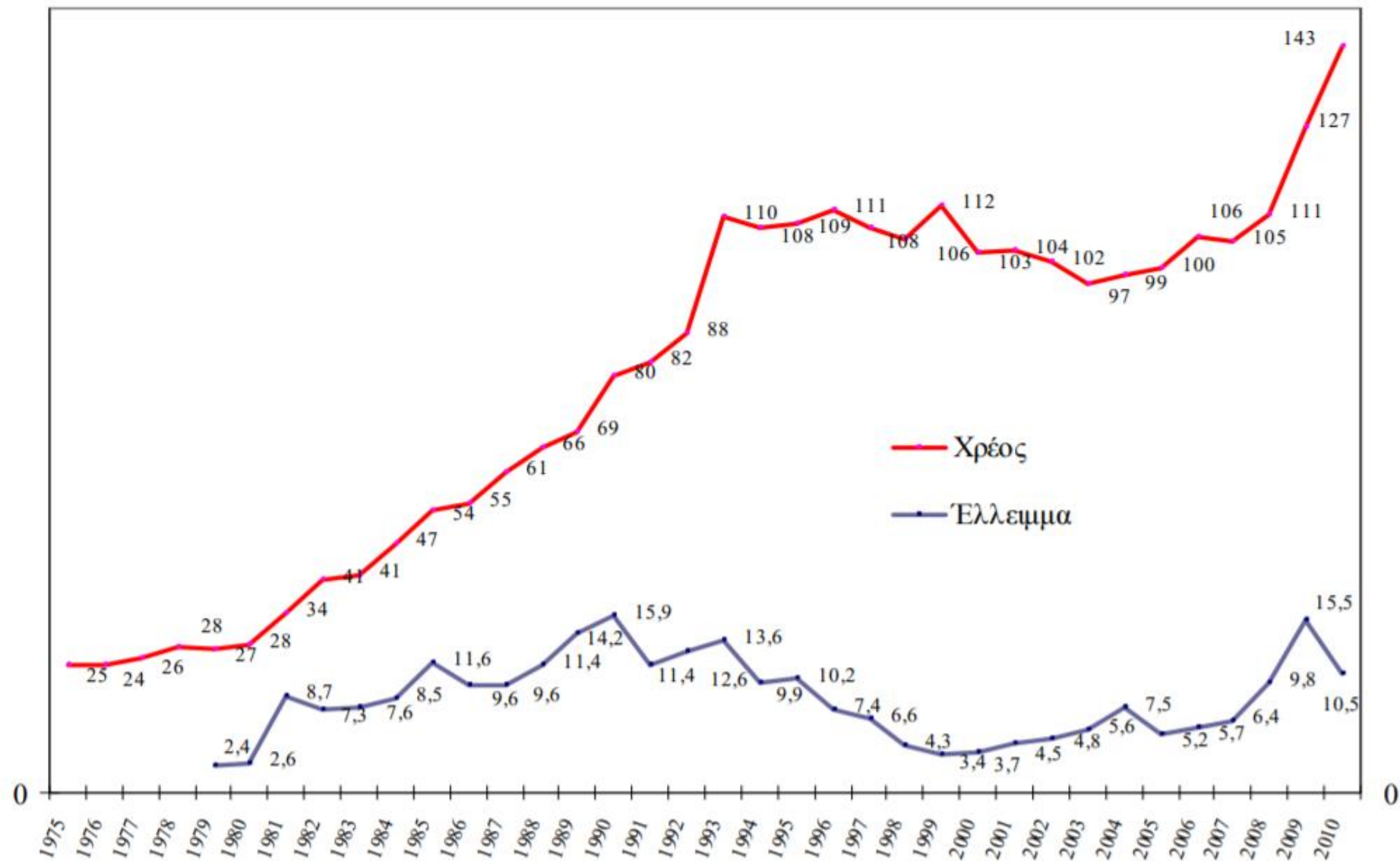
Τα δημοσιονομικά ελλείμματα, στο σύνολό τους δημιουργούν το δημόσιο χρέος.

Το έλλειμμα / πλεόνασμα από το 1995 έως 2019

General government deficit Total, % of GDP, 1995 – 2019

Χρέος και Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)

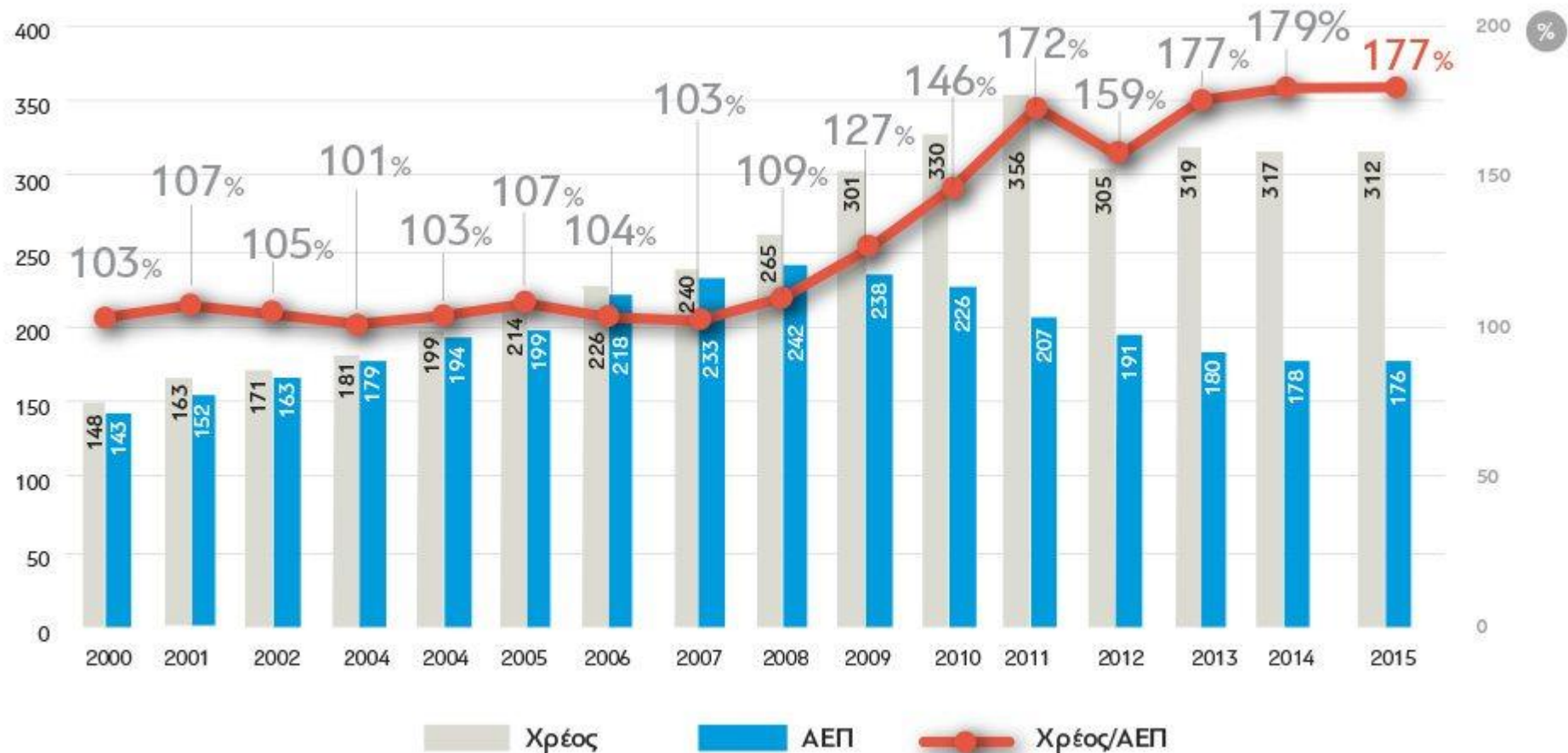
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

2010: Προσωρινά στοιχεία

Πηγή:

https://www.researchgate.net/publication/303673781_E_istoria_tou_chreous_apo_to_1974_Pos_epereasteke_e_maure_trypa_tes_oikonomias_se_kathe_periodo_diakyberneses

Το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ

Πηγή:

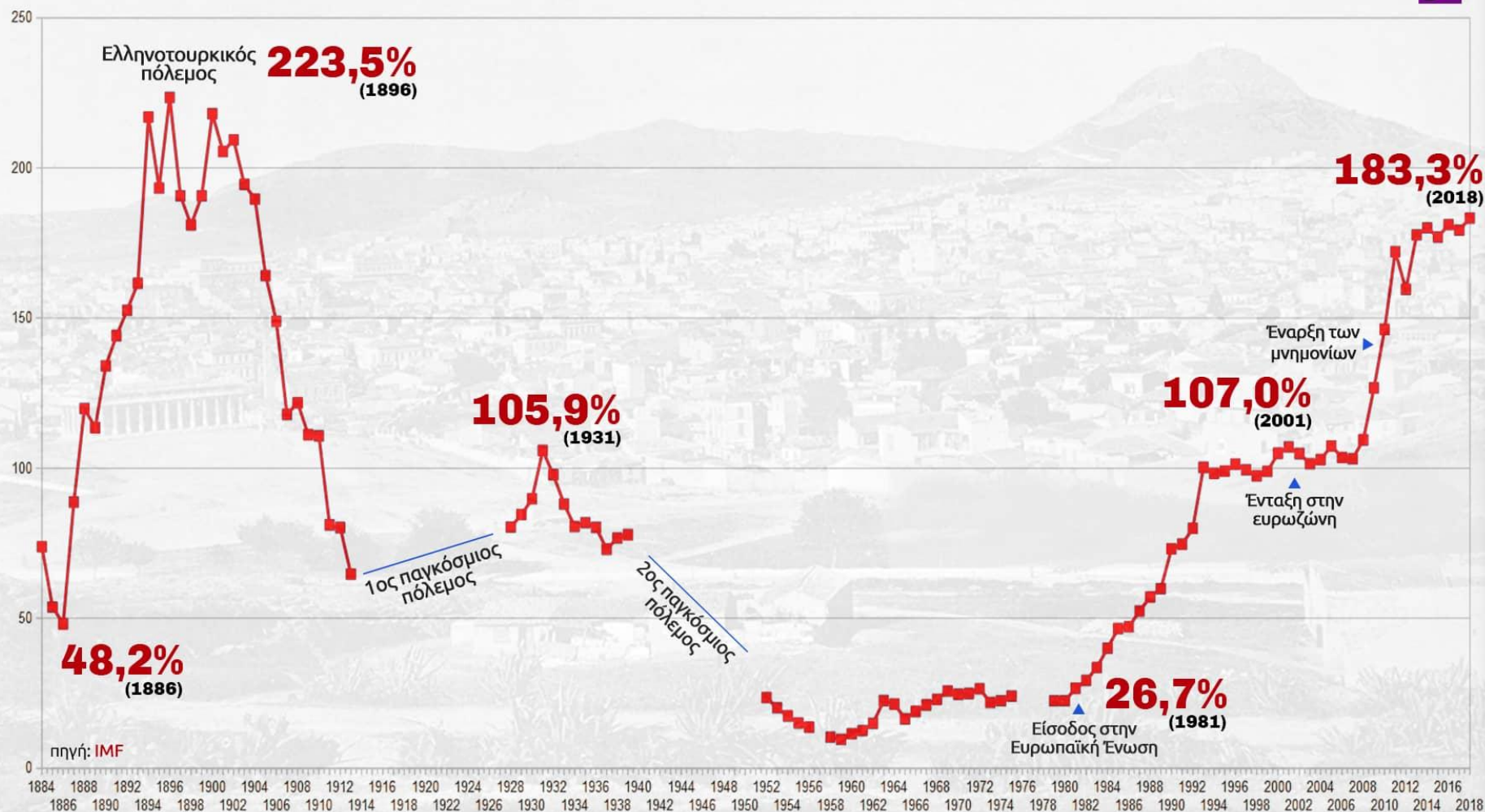
<https://www.protagon.gr/themata/focus/poioi-einai-oi-megaloι-prwtagwnistes-tis-krisis-44341082501>

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

1884 - 2018

ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ

jodi.graphics

β) Απασχόληση

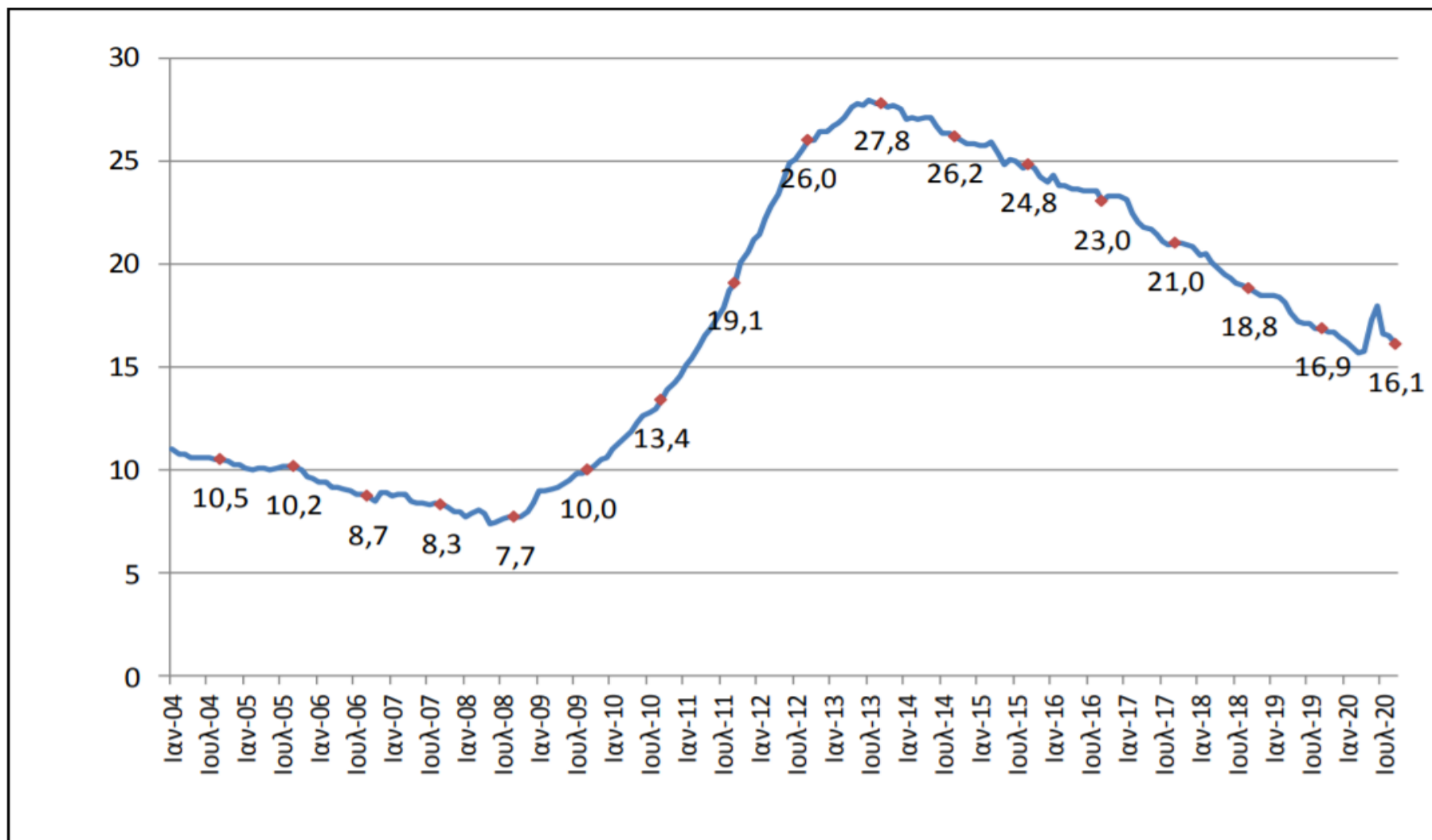
Πίνακας 1: Απασχολούμενοι, άνεργοι, οικονομικά μη ενεργοί και ποσοστό (%) ανεργίας, Σεπτέμβριος 2015 - 2020

	Σεπτέμβριος					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Απασχολούμενοι	3.608.687	3.720.535	3.768.290	3.848.916	3.917.405	3.880.667
Άνεργοι	1.191.332	1.114.215	999.110	893.465	797.473	746.951
Οικονομικά μη ενεργοί	3.277.287	3.204.546	3.237.586	3.223.917	3.206.425	3.259.023
Ποσοστό ανεργίας	24,8	23,0	21,0	18,8	16,9	16,1

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή: <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SJO02/->

β) Ανεργία

Γράφημα 1: Εξέλιξη του ποσοστού (%) ανεργίας κατά μήνα, Σεπτέμβριος 2004 – 2020

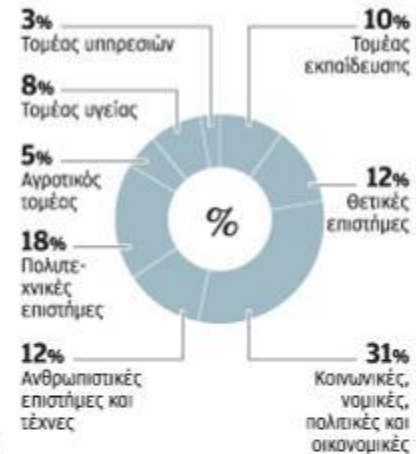
Οι τιμές που σημειώνονται στη καμπύλη αναφέρονται στο μήνα Σεπτέμβριο κάθε έτους

Η ανεργία οδηγεί στη μετανάστευση

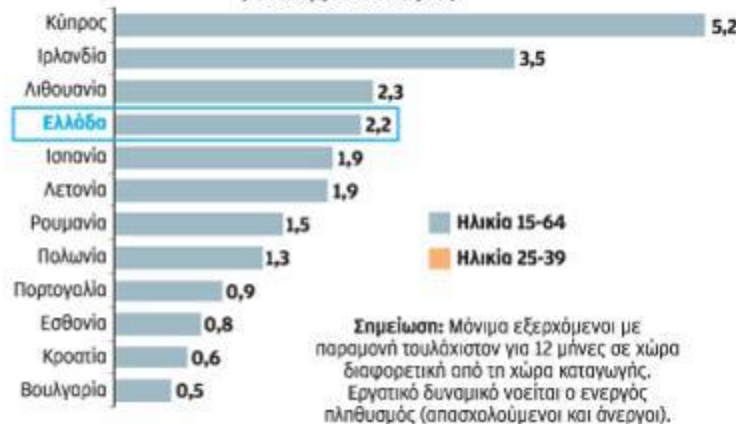
Η μετανάστευση χθες και σήμερα σε αριθμούς

Κατανομή των εξερχομένων επιστημόνων ανά γνωστικό αντικείμενο

Ελληνες εξερχόμενοι μετανάστες το 2013
(% στο εργατικό δυναμικό)

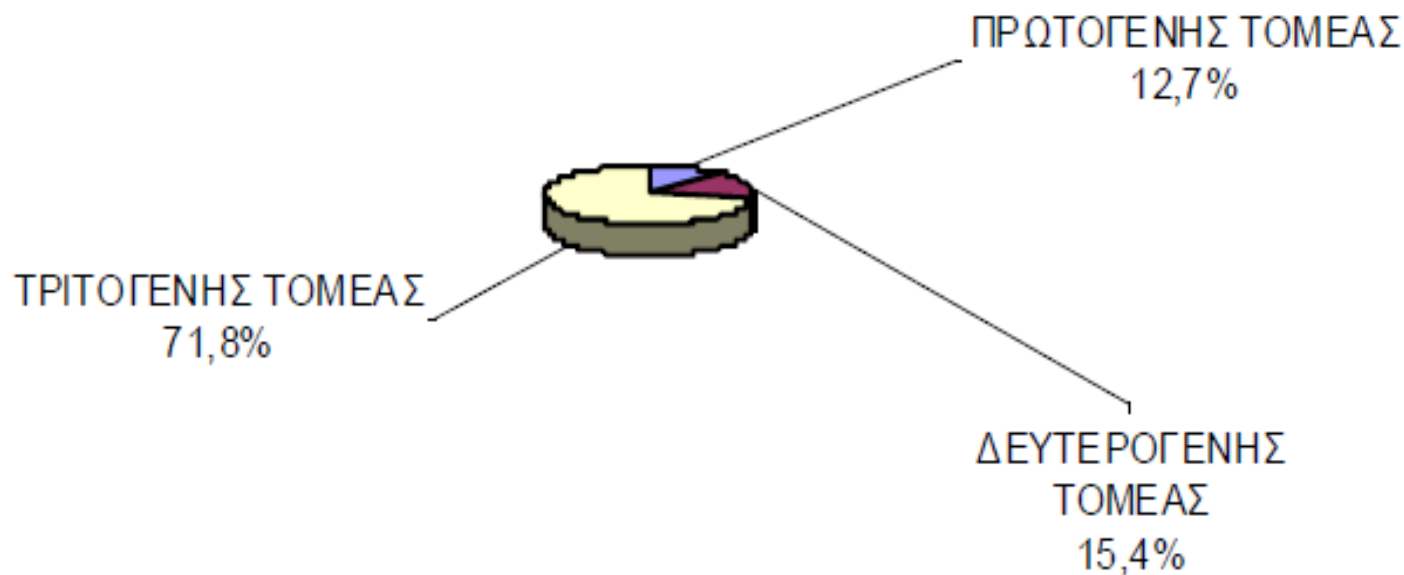

Ελληνες εξερχόμενοι μετανάστες το 2013, νέοι σε ηλικία
(% στο σύνολο των εξερχομένων)

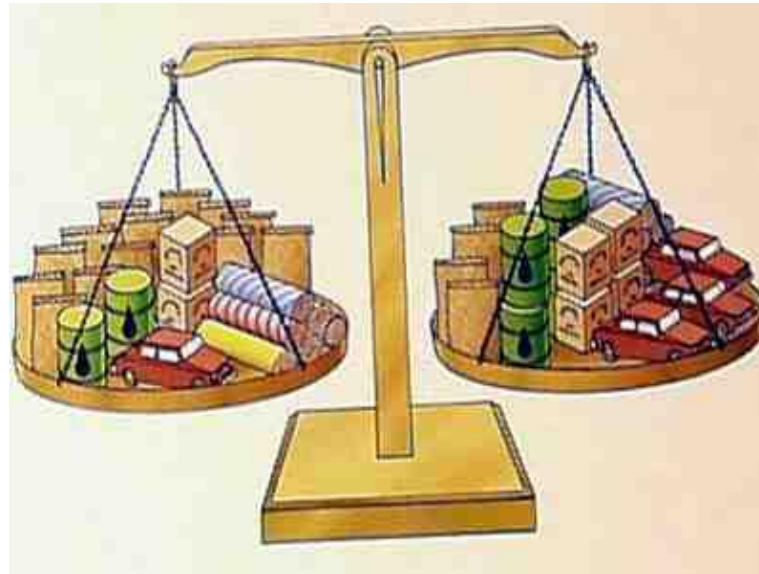
Απασχόληση ανά τομέα παραγωγής

Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων, κατά τομέα της οικονομίας. Β' τρίμηνο 2016

γ) Ελλειμματικό ισοζύγιο

- ▶ Ισοζύγιο σημαίνει εξίσωση ανάμεσα στα έσοδα και έξοδα, δηλαδή ίσα έσοδα και ίσα έξοδα

Εμπορικό Ισοζύγιο

- ▶ Εμπορικό ισοζύγιο αγαθών είναι η διαφορά μεταξύ των εξαγωγών εμπορευμάτων μιας χώρας και των αντίστοιχων εισαγωγών της.
- ▶ Εμπορικό Ισοζύγιο = Εξαγωγές – Εισαγωγές
- ▶ Εξαγωγές < Εισαγωγές → Έλλειμμα στο εμπ. ισοζύγιο
- ▶ Εξαγωγές > Εισαγωγές → Πλεόνασμα στο εμπ. ισοζύγιο

$$\begin{array}{r} + \text{EXPORTS} \\ - \text{IMPORTS} \\ \hline \text{BALANCE} \\ \text{OF TRADE} \end{array}$$

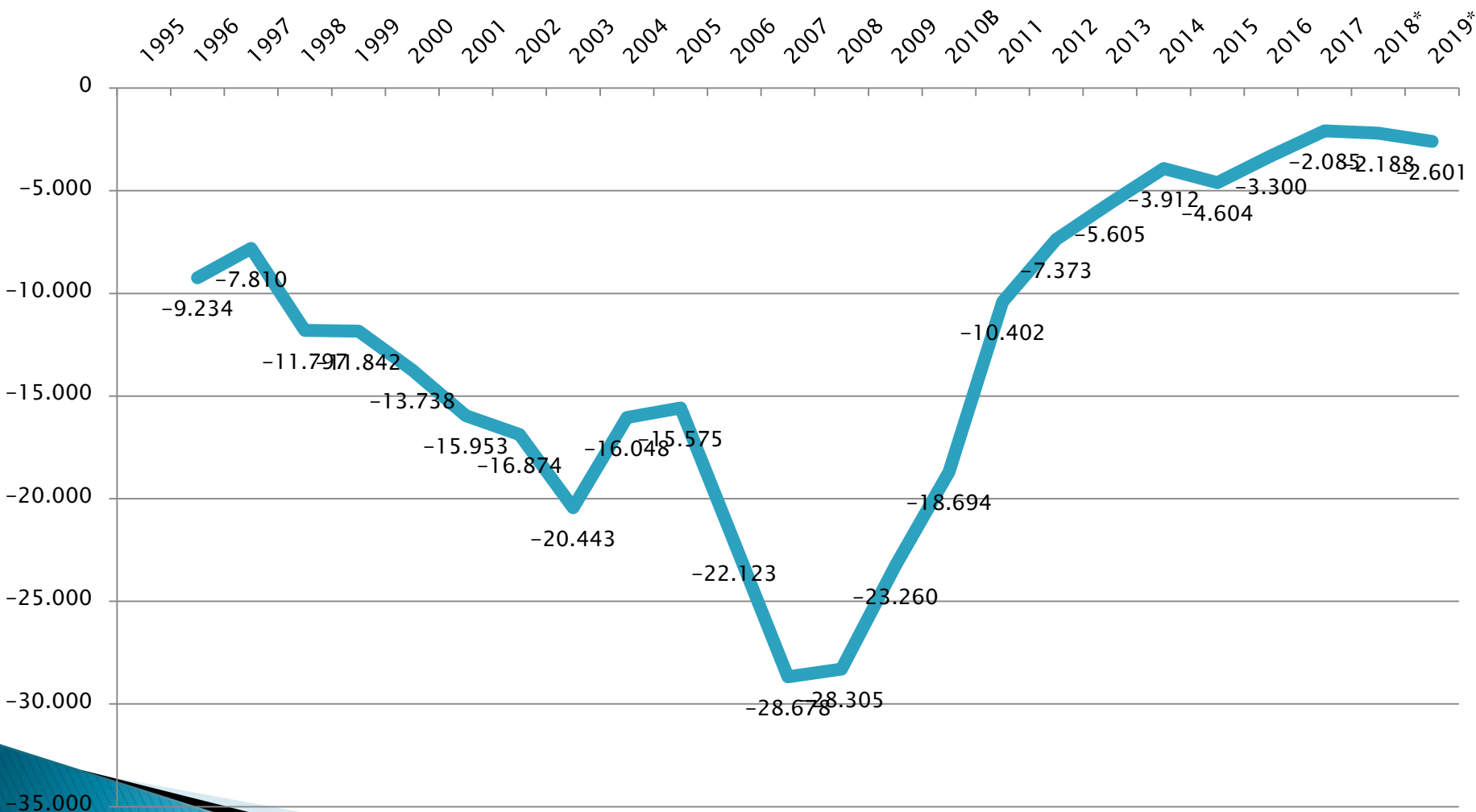
Εμπορικό Ισοζύγιο

- ▶ Στην Ελλάδα το εμπορικό ισοζύγιο είναι **ελλειμματικό**, διότι οι εξαγωγές είναι μικρότερες από τις εισαγωγές ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
- ▶ Το τουριστικό και το ναυτιλιακό συνάλλαγμα ισοσκελίζουν κάπως το εμπορικό ισοζύγιο.

γ) Ελλειμματικό ισοζύγιο

Εξαγωγές – Εισαγωγές

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ

δ) Ο κρατικός παρεμβατισμός και η προστασία

- ▶ Το κράτος χρηματοδοτούσε και προστάτευε τις ελληνικές επιχειρήσεις (π.χ. επιβάλλοντας δασμούς σε ομοειδή εισαγόμενα προϊόντα).
- ▶ Δασμοί είναι ειδικοί κρατικοί φόροι που επιβάλλονται σε εμπορεύματα είτε κατά την εισαγωγή τους είτε κατά την εξαγωγή τους.

Προστασία πρωτογενή τομέα

Στηρίχτηκε:

- ▶ στις τιμές ασφαλείας: το κράτος επέβαλλε τιμές κάτω από τις οποίες δεν μπορούσε να πουλήσει κάποιος
- ▶ τις επιδοτήσεις: Οι αγρότες παίρνουν χρήματα για να έχουν κίνητρο να καλλιεργήσουν
- ▶ τον έλεγχο των τιμών: Το κράτος παρεμβαίνει και ορίζει πόσο θα πωλείται κάτι.

Προστασία δευτερογενή τομέα

Αναπτύχθηκε στη λογική των κινήτρων και των δασμών :

- ▶ επιχορήγηση επενδύσεων : το κράτος δίνει χρήματα στους επιχειρηματίες για να κάνουν επενδύσεις π.χ. να φτιάξουν εργοστάσια, να αγοράσουν μηχανήματα
- ▶ Επιδότηση επιτοκίου : Οι επιχειρηματίες παίρνουν δάνεια αλλά ένα μέρος των τόκων το πληρώνει το κράτος
- ▶ Δασμοί: Τα εισαγόμενα προϊόντα αρκετών κλάδων είχαν υψηλούς δασμούς, ώστε οι καταναλωτές να προτιμούν να αγοράζουν τα εγχώρια που ήταν φτηνότερα

Προστασία τριτογενή τομέα

- ▶ Το κράτος είναι ιδιοκτήτης ή ελέγχει
- ▶ τράπεζες,

- ▶ ασφάλειες,

- ▶ μεταφορές,

- ▶ Επικοινωνίες

- ▶ εκπαίδευση, υγεία.....

Προστασία τριτογενή τομέα

- ▶ Ο μεγάλος αριθμός των υπηρεσιών,
 - ▶ η χαμηλή ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών
 - ▶ ο ανορθολογισμός και
 - ▶ ο παρασιτισμός
- χαρακτηρίζουν τον τριτογενή δημόσιο τομέα.

ε) Εξάρτηση

- ▶ Εισάγουμε αυτοκίνητα, πετρέλαιο κ.α. (έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου),
- ▶ βασικοί κλάδοι και τομείς παραγωγής ελέγχονται από το ξένο κεφάλαιο,
- ▶ Εισάγουμε μηχανήματα (κεφαλαιουχικός εξοπλισμός)
- ▶ Εισάγουμε τεχνολογία

Σήμερα, σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης καμιά οικονομία δεν θεωρείται αυτάρκης. Όμως, είναι άλλο πράγμα η αλληλεξάρτηση και άλλο η εξάρτηση.

Άλλα προβλήματα

Υπάρχουν και άλλα διαρθρωτικά προβλήματα που παρουσιάζει η ελληνική οικονομία:

- ▶ υψηλή φορολογία
 - ▶ άνιση διανομή εισοδήματος
 - ▶ περιφερειακή ανισότητα
 - ▶ παραοικονομία
-